

Inhoudsopgave

Inleiding	9
Proloog: Rollo, de stichter van Normandië	11
Hoofdstuk I Normandië in de oudheid	13
1.1 Prehistorie	13
1.2 Grieken en Romeinen	13
1.3 Franken in Normandië	14
Hoofdstuk 2 De Noormannen, voorouders van de Normandiërs	17
2.1 Oorsprong van de Noormannen	17
2.2 Noormannen gingen 'vikingen'	25
Hoofdstuk 3. Noormannen werden Normandiërs	31
3.1 Aanvallen in Francië	31
3.2 Rollo, de stichter van Normandië	36
3.3 Het Verdrag van Saint-Clair-sur-Epte, geboorte van de Normandische staat	39
3.4 De vorming van Normandië	46
3.4.1 Consolidatie onder Willem I Langzwaard	46
3.4.2 Transformatie naar een Franse feodale staat onder Richard I zonder Vrees	48
3.4.3 Een militaire macht onder Richard II de Goede	54
3.4.4 Robert de Duivel	58
3.5 Niet alleen de naam als nalatenschap	61
Hoofdstuk 4. De invasie in Engeland	65
4.1 Voor de invasie	65
4.2 Willem de Veroveraar	66
4.3 De Slag bij Hastings (1066)	73
4.4 De verovering van Engeland en de 'geseling van het Noorden'	78
4.5 De betekenis van Willem de Veroveraar voor Engeland	80
4.6 Het Anglo-Normandische Rijk	84
4.6.1 Opbouw van een rijk	84

Proloog: Rollo, de stichter van Normandië

Voor de geschiedenis van de Normandiërs is geen persoon zo belangrijk geweest als de Viking hoofdman Hrolf 'de Ganger', beter bekend als Rollo. De naam zal de lezer wellicht bekend voorkomen uit boeken of uit de bekende tv-serie *Vikings* die het verhaal vertelt van de Noorse mythisch legendarische held Ragnar Lodbrok.

In deze serie wordt Rollo neergezet als de potige en chagrijnige broer van Ragnar. Echter, historisch gezien is dit onjuist. Zo Ragnar Lodbrok al bestaan zou hebben, had hij geen broer die Rollo heette. Ten tijde van de eerste kennismaking van Europa met de Vikingen bij de inval in het klooster van Lindisfarne in 793 was Rollo nog niet eens geboren. Hij kan Ragnar dus nooit ontmoet hebben.

Wat zij wel gemeen hebben, is dat zij beiden Vikingen waren en West-Francië teisterden. Ragnar lag volgens de overlevering in 845 met zijn schepen op de Seine en zijn opvolger Rollo in 885. Zij wilden namelijk Parijs, de hoofdstad van West-Francië, innemen.

Rollo komt voor in West-Europese bronnen zoals de *Anglo-Saxon Chronicle* (Angelsaksische Kroniek)¹ en in de Noorse sagen. De laatste bron is een mengsel tussen mythe en historische waarheid zodat de afkomst van Rollo niet duidelijk is. Volgens de *Orkneyinga saga*² en de *Heimskringla*³ was Rollo een zoon van Rognvald Eysteinnsson, een Noorse edelman en stichter van een Vikingkoninkrijk op de Orkneyeilanden. Rollo werd vereenzelvigd met de in de sage genoemde Rolf 'de Wandelaar'. Deze heette zo omdat hij een grote en zware man was die door geen paard gedragen zou kunnen worden. Daardoor moest hij altijd lopen. Waarschijnlijk is dat Rollo nogal wat zwierf voordat hij zijn stek vond in het latere Normandië.

¹ De Angelsaksische Kroniek beschrijft de geschiedenis van de Angelsaksen en hun vestiging op de Britse eilanden.

² Historisch mythisch verhaal over de Orkney-eilanden dat de periode beschrijft vanaf de verovering door de Noormannen in de negende eeuw tot ongeveer 1200.

³ Verzameling van Noorse koningssaga's beschreven door de IJslandse dichter en schrijver Snorri Sturluson (1179-1241).

4.6 Het Anglo-Normandische Rijk

4.6.1 Opbouw van een rijk

Na 1066 was Willem de Veroveraar koning van Engeland, hertog van Normandië en graaf van Maine. Voor het hertogdom Normandië was hij leenmanstrouw verschuldigd aan de koning van Frankrijk. Juridisch gezien was de Franse koning ook heer van de Engelse koning omdat de verovering van het land plaats had gevonden vanuit het Franse Normandië.

Deze situatie negeerde Willem echter volledig terwijl hij zijn koninklijke macht in Engeland uitoefende. Willem gebruikte zijn titel van Engels koning in Europa om te tonen dat zijn status gelijk was aan die van de koning van Frankrijk.

Door zijn grondbezit vormde Willem ook een bedreiging voor de Franse koning, aangezien de Normandische grens op slechts twintig mijl van Parijs lag. Engeland en Normandië werden weliswaar gescheiden door het Kanaal maar dit vormde geen barrière. In de Middeleeuwse tijd met weinig wegen was reizen over water vaak de meest efficiënte en gebruikte manier om zich te verplaatsen.

Vanuit de havens van Southampton, Portsmouth, Barfleur en Dieppe werden veerdiensten onderhouden tussen Engeland en Normandië. Willem kon bovendien de Kanaaleilanden gebruiken als toevluchthaven voor schepen die uit de koers waren geraakt. Toch waren de grenzen van zijn rijk niet zo sterk. Dit gold ook in de Franse markgraafschappen aan de andere kant van het Kanaal zoals Ponthieu en Anjou. Daar ontstond ongerustheid over de Normandische hertogdommen waaraan zij grensden en de koning van Frankrijk wilde dit potentiële noordelijke gevaar voor zijn rijk verzwakken. De grenzen van het Anglo-Normandische Rijk waren bepaald nog geen rustig bezit.

Net als voor veel familiebedrijven, was het probleem voor dit gecombineerde rijk dat het geregeerd werd door slechts één familie. Het hertogdom Normandië had de traditie van onverdeeldbaarheid ontwikkeld, wat